SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Wesela” **Grupa A**

Stanisław Wyspiański

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 21

10 zadań, 21 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kim z zawodu jest Pan Młody w „Weselu” (jego rzeczywisty pierwowzór)?

(A) Malarzem i grafikiem
(B) Dziennikarzem i wydawcą
(C) Poetą i dramaturgiem
(D) Lekarzem i profesorem

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Jaki środek stylistyczny dominuje w wypowiedzi Maryny do Poety: „Słowa, słowa, słowa, słowa” (akt I)?

(A) Hiperbola i wyolbrzymienie (z aluzją do „Króla Leara” Szekspira)
(B) Powtórzenie — repetycja (z aluzją do „Hamleta” Szekspira)
(C) Metafora i personifikacja (z aluzją do „Burzy” Szekspira)
(D) Oksymoron i paradoks (z aluzją do „Makbeta” Szekspira)

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Które z wymienionych postaci należą do realistycznych bohaterów „Wesela” (nie są zjawami)?

[A] Czepiec
[B] Radczyni
[C] Stańczyk
[D] Wernyhora

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Akt I jest nazywany (1) _____ — prezentuje rozmowy gości weselnych. Akt II jest (2) _____ — pojawiają się zjawy. Akt III rozgrywa się (3) _____ i kończy chocholim tańcem.

(1) mistycznym / realistycznym / onirycznym / tragicznym
(2) kronikarski / obyczajowy / komediowy / fantastyczny
(3) o północy / w południe / o zmierzchu / o świcie

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Upiór mówi, że ojcom weselników był (1) _____, a dziś przychodzi na wesele jako (2) _____. Chwali się też, że chodzi w (3) _____.

(1) wójt / sędzia / pan / kat
(2) marszałek / grajek / drużba / swat
(3) sukmanach / orderach / kajdanach / łachmanach

Zadanie 6. (0–2 pkt)

> PAN MŁODY: Narodowy chłopski strój. ŻYD: No, pan się narodowo bałamuci, / panu wolno — a to ładny krój — / to już było.

Na podstawie rozmowy Pana Młodego z Żydem (akt I, sc. XVII) wyjaśnij, jak Żyd ocenia chłopski strój Pana Młodego.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

> ZOSIA: A wie pan, ojczyzna to chemia; / serce, jak się czego uczepi, / to dynamit.

Wyjaśnij metaforę, której Zosia używa w rozmowie z Dziennikarzem (akt II, sc. XX).

Zadanie 8. (0–2 pkt)

> KSIĄDZ: Na chłopach się chcesz bogacić, / drzesz podwójny zysk. ŻYD: Chce dobrodzij na nich stracić, / karczmę oddam. CZEPIEC: Bo drzecie skórę aż miło.

Na podstawie scen XXVIII–XXIX aktu I wyjaśnij, jaki obraz stosunków ekonomicznych na wsi pokazuje spór Księdza, karczmarza i Czepca.

Zadanie 9. (0–3 pkt)

> PAN MŁODY: postawimy se dwór modrzewiowy, / brzózek przed oknami posadzę. PANNA MŁODA: Brzoza straśnie sybko pusco, / het ściany we trzy roki ocieni. (akt II, sc. XIX) PAN MŁODY: żebym miał kąt z bożej łaski, / maleńki, jak te obrazki, / co maluje Stanisławski (akt III, sc. XVII)

Porównaj wyobrażenia Pana Młodego i Panny Młodej o wspólnym życiu. Odwołaj się do przytoczonych fragmentów.

Zadanie 10. (0–3 pkt)

> RADCZYNI: Pańska praca: rzecz serio DZIENNIKARZ: Rzeczy serio nie ma; / wszystko jest prowizoryczne: / przekonania, opinie, twierdzenia. RADCZYNI: Jednak Prawda — ? DZIENNIKARZ: Nawet Prawdy cienia!

Scharakteryzuj postawę Dziennikarza na podstawie jego rozmowy z Radczynią (akt III) i zestaw ją z oskarżeniem, które wcześniej postawił mu Stańczyk.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/wesele

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Wesela” **Grupa B**

Stanisław Wyspiański

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 21

10 zadań, 21 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Jaką funkcję pełni rozmowa Gospodarza z Poetą w scenie XXIV aktu I, w której pada zdanie „chłop potęgą jest i basta”?

(A) Pokazuje pogardę Gospodarza wobec chłopów, ukrytą pod pozorną pochwałą

(B) Potwierdza słowa Gospodarza — w finale chłopi okazują się siłą, która rusza do czynu

(C) Gospodarz szczerze podziwia chłopów, a dramat — m.in. słowami Poety, że „w oczach naszych chłop urasta / do potęgi króla Piasta” — ujawnia naiwność tej idealizacji (chłopomanii)

(D) Stanowi realistyczną ocenę siły politycznej chłopów w Galicji

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Kto jest autorem dramatu „Wesele”?

(A) Leopold Staff

(B) Stanisław Wyspiański

(C) Kazimierz Przerwa-Tetmajer

(D) Stanisław Przybyszewski

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Z ilu aktów składa się dramat „Wesele”?

(A) Z czterech aktów

(B) Z trzech aktów

(C) Z pięciu aktów

(D) Z dwóch aktów

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Pierwszą zjawą, która pojawia się w akcie II, jest (1) _____. Ostatnią zjawą, która przychodzi w akcie II, jest (2) _____. Złoty róg trafia ostatecznie w ręce (3) _____.

(1) Stańczyk / Hetman / Chochoł / Widmo
(2) Wernyhora / Hetman / Upiór / Rycerz
(3) Jaśka / Nosa / Gospodarza / Czepca

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Akcja rozgrywa się nocą (1) _____, w chacie, w świetlicy. Izba jest wybielona siwo, prawie na kolor (2) _____. Nad drzwiami weselnymi wisi obraz Matki Boskiej (3) _____.

(1) styczniową / listopadową / grudniową / październikową
(2) żółty / zielony / różowy / błękitny
(3) Ludźmierskiej / Częstochowskiej / Kalwaryjskiej / Ostrobramskiej

Zadanie 6. (0–2 pkt)

> MARYSIA: Że ci sie będzie cnieło / bez tatusia, bez nos, / bez tych płotów, bez ogroda; / że choć sie chłopem uciesys, / jesce tu płacząca przylecis PANNA MŁODA: Mało szkoda, krótki żal.

Wyjaśnij, przed czym Marysia ostrzega siostrę w scenie XIV aktu III i jak Panna Młoda na to odpowiada.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

> RACHEL: No a cóż ten serdeczny żal / i ta na moim czole chmura — ? POETA: A od czegóż jest literatura ? / to wejdzie w sztukę RACHEL: A moja muzyka / serca — prawie miłość do pana / najszczersza — — ? POETA: Ta będzie najszczerzej oddana, / co do wiersza.

Co rozmowa Poety z Rachel w scenie VI aktu III mówi o stosunku Poety do uczuć?

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij symbolikę chochoła w finale „Wesela" Wyspiańskiego.

Zadanie 9. (0–3 pkt)

> CZEPIEC: Panowie, jakeście som, / jeźli nie pójdziecie z nami, / to my na was — i z kosami!

Zinterpretuj słowa Czepca z aktu III. Jakie dwa oblicza chłopskiej siły ujawniają i z jakim wydarzeniem historycznym wiąże je dramat?

Zadanie 10. (0–3 pkt)

> RADCZYNI: no, ale o czym wy będziecie mówili, / jak tak nadejdzie wieczór długi: / mówić się nie chce, trza przesiedzieć; / on wykształcony, ty bez szkół — PANNA MŁODA: Po cóz by, prose pani, godoł, / jakby mi nie mioł nic powiedzieć, / po cóż by sobie gębę psuł?

Porównaj stanowisko Radczyni i Panny Młodej w ich rozmowie o przyszłym małżeństwie. Co odpowiedź Panny Młodej mówi o niej samej?

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/wesele

Sprawdzian z „Wesela”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **A, B**

4. (3 pkt) **(1) realistycznym; (2) fantastyczny; (3) o świcie** — po 1 pkt za lukę

5. (3 pkt) **(1) kat; (2) swat; (3) orderach** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Żyd patrzy trzeźwo: dla niego chłopski strój Pana Młodego to kostium, w którym pan się bawi. Pyta nawet, czy jutro go zrzuci, i przypomina, że taka moda już kiedyś była. Pokazuje w ten sposób, że fascynacja wsią jest u inteligenta powierzchowna — to przebranie, nie przemiana.
Punktacja: Wyjaśnienie oceny: Żyd widzi w stroju przebranie, modę i chwilową zabawę pana (bałamucenie się), coś, co pan jutro zrzuci — 1 pkt. Powiązanie z krytyką chłopomanii: przebranie nie czyni z inteligenta chłopa, a moda już była i minęła — 1 pkt.

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Zosia mówi, że miłość do ojczyzny działa jak chemia — nie da się jej wyliczyć ani przewidzieć. Gdy serce naprawdę przywiąże się do jakiejś sprawy, staje się jak dynamit, może wywołać wybuch i czyn. To odpowiedź na ironię Dziennikarza, który uważa, że każdy ból przechodzi i nic nieoczekiwanego się nie zdarzy.
Punktacja: Wyjaśnienie metafory: uczucie patriotyczne jest jak reakcja chemiczna, nieprzewidywalne; serce przywiązane do sprawy ma siłę wybuchową — 1 pkt. Wskazanie kontrastu: Zosia przeciwstawia to sceptycyzmowi Dziennikarza, który nie wierzy w nic nieprzewidzianego — 1 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wieś nie jest tu sielanką. Czepiec ma dług u karczmarza, karczmarz dzierżawi karczmę od Księdza i nie chce zapłacić czynszu, dopóki Czepiec nie odda pieniędzy. Wszyscy są powiązani długami i wzajemnie oskarżają się o obdzieranie ze skóry. Wesele tylko na chwilę przesłania te interesy i wrogość.
Punktacja: Wskazanie zależności finansowej: chłop jest dłużnikiem karczmarza, karczmarz płaci czynsz Księdzu (łańcuch długów) — 1 pkt. Wniosek: każdy oskarża innych o wyzysk, a wiejska „zgoda” na weselu kryje konflikty interesów (pieniądz, wódka, dług) — 1 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pan Młody myśli o domu jak o malarskim pejzażu: modrzewiowy dwór, brzozy pod oknami, cichy sad, kąt jak na obrazkach Stanisławskiego. Panna Młoda od razu ocenia to praktycznie — brzoza rośnie szybko i za trzy lata zacieni ściany. On widzi wieś jako dzieło sztuki, ona jako miejsce pracy i życia. Ta różnica pokazuje, że jego zachwyt wsią jest estetyczny i powierzchowny.
Punktacja: Pan Młody: marzenie estetyczne, życie jak obrazek (dworek, brzozy, sad, obraz Stanisławskiego), ucieczka w spokój — 1 pkt. Panna Młoda: praktyczne spojrzenie gospodyni (brzoza szybko rośnie i zacieni ściany) — 1 pkt. Wniosek: ich wizje się rozmijają; chłopomania Pana Młodego to zachwyt obrazem wsi, nie jej codziennością — 1 pkt.

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dziennikarz twierdzi, że nie ma rzeczy poważnych, a przekonania i prawda są tymczasowe. Pracę nazywa głupstwem, bywa w towarzystwie z nudów. To potwierdza diagnozę Stańczyka, który w akcie II wytknął mu, że rozczula się nad cudzymi grzechami, i dał mu błazeński kaduceus, by mącił nim narodową wodę. Dziennikarz to redaktor, który kształtuje opinię, ale sam w nic nie wierzy — sieje zamęt zamiast budzić.
Punktacja: Charakterystyka: relatywizm i cynizm (nic nie jest serio, brak prawdy), ucieczka z posterunku, życie z nudów (wist, partyjka, bywanie) — 1 pkt. Przywołanie sceny ze Stańczykiem: Stańczyk wręcza mu kaduceus, by mącił wodę, zarzuca mu łzawą spowiedź cudzych grzechów — 1 pkt. Wniosek: Dziennikarz jako przedstawiciel inteligencji, która ma wpływ na opinię, ale w nic nie wierzy i usypia naród — 1 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **B**

4. (3 pkt) **(1) Chochoł; (2) Wernyhora; (3) Jaśka** — po 1 pkt za lukę

5. (3 pkt) **(1) listopadową; (2) błękitny; (3) Ostrobramskiej** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Marysia przewiduje, że Jagusia jako żona pana znajdzie się w obcym środowisku i będzie tęsknić za ojcem, siostrami i rodzinną zagrodą, bo tu zostanie jej dusza. Panna Młoda zbywa to krótko: Mało szkoda, krótki żal — nie przejmuje się i cieszy się małżeństwem.
Punktacja: Treść ostrzeżenia: po ślubie z panem siostra będzie tęsknić za domem, rodziną i wsią, będzie samotna w obcym świecie — 1 pkt. Reakcja Panny Młodej: lekceważy żal, jest pewna swojego wyboru — 1 pkt.

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rachel wyznaje prawie miłość i smutek, a Poeta odpowiada, że wszystko to wejdzie do literatury — jako sonet, liryka albo felieton. Nie odwzajemnia uczucia, tylko zamienia je w temat. Pokazuje to postawę estety, dla którego życie jest materiałem dla sztuki, a nie czymś, co trzeba przeżyć naprawdę.
Punktacja: Wskazanie, że Poeta traktuje cudze (i własne) uczucia jako materiał literacki, estetyzuje przeżycie zamiast je przeżyć — 1 pkt. Ocena: dystans, chłód, postawa estety/dekadenta; uczucie Rachel zostaje sprowadzone do tematu wiersza — 1 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Chochoł w finale „Wesela" Wyspiańskiego jest wieloznacznym symbolem, który należy objaśnić na kilku poziomach, by uzyskać pełne punkty. Przede wszystkim chochoł symbolizuje marazm, uśpienie i niemoc polskiego społeczeństwa — postać ta wprowadza gości weselnych w transowy, bezmyślny taniec, który zastępuje prawdziwe działanie i zryw niepodległościowy. Kluczowe jest wskazanie, że chochoł to okryta słomą róża — roślina, która żyje, lecz trwa w uśpieniu, co odnosi się do narodu polskiego, zdolnego do odrodzenia, ale biernie pogrążonego w letargu i narodowej bierności. W finale dramatu goście weselni tańczą w kółko, zahipnotyzowani przez chochoła, trzymając się za ręce, lecz bez celu i bez woli — Jasiek zgubił złoty róg, który był szansą na przebudzenie, i zamiast walczyć, wszyscy poddają się rytmowi tanecznego odrętwienia. Warto też zaznaczyć kontekst epoki Młodej Polski — Wyspiański pisał „Wesele" w 1901 roku, gdy Polska była pod zaborami, a utwór był gorzką diagnozą niemożności porozumienia inteligencji z ludem i niemożności wspólnego czynu. Wskazówka egzaminacyjna: pamiętaj, żeby nie ograniczać się do jednego znaczenia chochoła — pełne punkty zdobędziesz, łącząc wymiar narodowy (niemoc, bierność) z wymiarem symbolicznym (uśpiona róża) i odwołując się do konkretnej sceny tanecznego finału.
Punktacja: Wskazanie, że chochoł symbolizuje marazm, letarg lub niemoc społeczeństwa polskiego (niezdolność do czynu, zrywy niepodległościowe pozostające w uśpieniu) (1 pkt); wyjaśnienie, że chochoł jako słomiana okrywa krzewu różanego uosabia coś martwego pozornie, lecz skrywającego potencjał życia (obudzenie możliwe dopiero w sprzyjających warunkach), lub wskazanie, że korowód tańczących wokół chochoła weselników obrazuje zaklęcie w bezczynności i niemoc zbiorową narodu (1 pkt).

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Czepiec przychodzi z kosą gotów iść do walki, co pokazuje siłę i zapał chłopów. Ale w tym samym zdaniu grozi panom, że jeśli nie pójdą z nimi, chłopi zwrócą kosy przeciwko nim. To przypomina rabację 1846 r., kiedy chłopi pod wodzą Szeli mordowali szlachtę. Siła chłopska może więc być wsparciem sprawy narodowej albo wybuchem nienawiści społecznej.
Punktacja: Pierwsze oblicze: gotowość chłopów do walki narodowej, zapał, kosy jak w insurekcji — 1 pkt. Drugie oblicze: groźba zwrócenia kos przeciw panom, nieufność i gniew wobec inteligencji — 1 pkt. Powiązanie z rzezią galicyjską 1846 r. (Upiór-Szela, rozmowa Pana Młodego z Gospodarzem, słowa Gospodarza o roku czterdziestym szóstym) — 1 pkt.

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Radczyni przewiduje, że małżeństwo wykształconego pana z dziewczyną bez szkół skończy się milczeniem w długie wieczory. Panna Młoda odpowiada, że nikt nie musi mówić, jeśli nie ma nic do powiedzenia — słowa nie są dla niej zabawą. Pokazuje trzeźwość i prostotę, które kontrastują z pustosłowiem inteligentów, np. z długimi tyradami Pana Młodego, którym Radczyni wcześniej podsumowała: Ach, pan gada, gada, gada.
Punktacja: Stanowisko Radczyni: wątpi w małżeństwo, bo dzieli ich wykształcenie i nie będą mieli o czym rozmawiać — 1 pkt. Stanowisko Panny Młodej: rozmowa bez treści nie ma sensu, nie potrzeba mówić dla samego mówienia — 1 pkt. Wniosek o bohaterce: praktyczny, trzeźwy chłopski rozsądek; kontrast z gadulstwem inteligentów (np. Radczyni do Pana Młodego: pan gada, gada, gada) — 1 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 21 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	19–21 pkt
dobry (4)	16–18 pkt
dostateczny (3)	11–15 pkt
dopuszczający (2)	7–10 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/wesele**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.